

“Γάμος αλά Ελληνικά”

της Έλίας Κολλοκυθά

Ο “Γάμος αλά ελληνικά” με δημιουργό και πρωταγωνίστρια της ταινίας την Ελληνοαμερικανίδα Νία Βαρτάλος, θα μπορούσε να προκαλέσει μεγάλη φεμινιστική αγανάκτηση. Ένας πατέρας εξουσιαστής. Γυναίκες και παιδιά γύρω του με δέος και υποταγή. Μια οικογένεια Ελληνοαμερικανών με το κιτς, τη γνωστή τους λατρεία για τους αρχαίους προγόνους, τις κολώνες, τα αετώματα αλλά και το ούζο, το μουσακά και το συρτάκι. Το μαγαζί της οικογένειας το λένε «Ζορμπά». Το όνομα της μεγάλης αυτής οικογένειας, που αριθμεί και πολλούς Νίκους, σύμφωνα με τη παράδοση, είναι Πορτογάλος όνομα ελληνοαμερικανικό.

Δεν θα βλεπα το έργο, καθώς είχα διαβάσει κάποια σχόλια από ειδικούς με ψυχρή επιείκεια. Αλλά ο σνομπισμός της κινηματογραφικής μου παιδείας ήταν η αιτία να μην το δω τις πρώτες βδομάδες της προβολής του. Όμως, μια νέα φίλη μου, κοινωνιολόγος, ερευνήτρια, με φεμινιστική προοπτική και ιδεολογία, μου ‘πε «πήγαινε να το δεις». Εγώ σκέφτηκα πως δε θα παίζεται πια. Δικαιολογίες έψαχνα. Όταν θέλεις να δεις ή να ξαναδείς ένα έργο, κάπου, σε κάποιο σινεμά στην άκρη του κόσμου θα το βρεις. «Κι’ άκου να δεις», μου ‘πε η φίλη μου, «εν τάξει καμιά από μας δεν πείθει τους άνδρες με διάφορα κόλπα ότι δική τους είναι η απόφαση όχι δική μας, ούτε πως ο άνδρας είναι η κεφαλή κι η γυναίκα ο λαιμός, αλλά δεσ το, σου λέω...»

Έτσι μια Τετάρτη μετά το Συμβουλευτικό, αφού είχα περάσει δύο δύσκολες ώρες με δύο δύσκολους, κλονισμένους γάμους και δυο απελπισμένες γυναίκες, επειδή η τρίτη δεν ήρθε, γιατί ο άνδρας της δεν έφευγε, ώστε να βρει τη ευκαιρία για να φύγει και κείνη, πήγα, όπως λένε, σινεμά.

Γιατί τα διηγούμαι όλα αυτά; Γιατί το έργο με ξεκούρασε. Το βρήκα χαρούμενο, στοργικό, καλογυρισμένο, αληθινό και την εικόνα των Ελλήνων της Αμερικής και τους ηθοποιούς εξαιρετους.

Μα βέβαια παντρεύονται μεταξύ τους οι Έλληνες μετανάστες. Μαζεύονται ο ένας κοντά στον άλλο. Φοβούνται. Πώς να μη φοβούνται; Οι γύρω τους τους βλέπουν με συμπάθεια; Ξαν ίδιους με κείνους ή σαν να ‘ρχονται από χώρες μακρινές και ξωτικές; Όταν γνώρισε η μητέρα την κοπέλα του γιου της, την Τούλα, ρώτησε τον άνδρα της «Δεν είχες και μια γραμματέα από τη Γουατεμάλα κι’ αυτή;»

Πώς λοιπόν να μην ψάχνουν προγόνους οι Ξενιτεμένοι Έλληνες στους αρχαίους σοφούς, στους αρχαίους θεούς, στον Όμηρο; Ρίζες δικές τους στη ξένη γλώσσα που τους βασανίζει.

Όλα τα ‘χουν κάνει εκείνοι πρώτοι, όλα τα ‘χουν βρει εκείνοι πρώτοι.

«Πες του, λέει ο πατέρας στη κόρη του, τι κάναμε εμείς, όταν αυτοί κρέμονταν σαν τους πιθήκους στα δένδρα...»

Στις εκκλησίες μαζεύονταν και μαζεύονται πάντα οι Έλληνες της Ξενιτιάς. Όλοι δικοί τους εκεί. Τους δικούς τους αγίους παρακαλούν να τους συμπαρασταθούν. Ξένους αγίους θα παρακαλέσουν;

Πολλά είχαν να διηγηθούν μητέρες και πατέρες κι’ άλλοι της μετανάστευσης, όταν γύριζαν για λίγο ή για πάντα στην Ελλάδα.

Θυμάμαι, όταν είμαστε μικρά κορίτσια, μια μακρινή

Ελληνοαμερικανίδα συγγενή που μας έφερε δώρα που τα βρισκαμε αστεία, νάιλον σκούφια για το μπάνιο με βολανάκι γύρω-γύρω, νυχτικά ίδια με το γούστο που είχανε οι θείες της Τούλας του έργου.

Γελούσαμε με την ελληνοαμερικανική προφορά της, με το μισό ελληνικό της επίθετο και δεν συζητήσαμε αυτό που μας διηγήθηκε, πως έδενε το γιο της στο κάγκελο του κρεβατιού, για να πάει στη δουλειά και πως το βράδυ που κοιμότανε ο μικρός, πήγαινε σε νυχτερινό σχολείο, για να μάθει τα φτωχά Αγγλικά που έπρεπε να ξέρει. Μετά από χρόνια ο γιος της μακρινής θείας ήρθε να μας δει.

Καθηγητής σε σπουδαίο πανεπιστήμιο μας έφερε όχι σκούφια του μπάνιου αλλά βιβλία, ένα για τον πόλεμο στο Βιετνάμ κι ένα ωραίο μυθιστόρημα μιας Αμερικανίδας φίλης του. Τα κατάφερε η μάνα του, ένας θεός ξέρει με πόσα βάσανα. Κι ο πατέρας του έργου, ο σκληρός και απαιτητικός φύλακας των παραδόσεων, ο φανατικός της ελληνικότητας της Ξενιτιάς, ήρθε, λέει, από το χωριό του με οχτώ δολάρια στη τσέπη, έκανε όσα έκανε, σπίνια εστιατόρια, όλα για τα παιδιά του. Τώρα φοβάται αν ο άνδρας που θέλει να παντρευτεί η κόρη του θα την αγαπά το ίδιο, θα κάνει για κείνη όσα έκανε ο πατέρας της. Γι’ αυτό πιο καλά να μείνει στο ταμείο του μαγαζιού και να υπολογίσει με το μυαλό της τις μερίδες, ντολμάδες, μουσακάδες, αρνιά με πατάτες στο φούρνο. Να φορά πάντα τα γυαλάκια της, ασχημούλα, σεμνή και τακτική.

Όμως η Τούλα από ασχημόπαπο μεταμορφώνεται σε δυναμική όμορφη νέα γυναίκα, σπουδάζει τις σύγχρονες τεχνολογίες, βρίσκει μια άλλη δουλειά με ανοίγματα και προοπτικές στο κόσμο. Ερωτεύεται και την ερωτεύεται ένας νέος έξυπνος και χωρίς προκαταλήψεις για τη χώρα της καταγωγής της, κι αφού την αγαπά, δε θέλει να τη χάσει. «Έφερες τον ήλιο και τη χαρά στη ζωή μου», της λέει. Κάνει ό,τι πρέπει για να την δεχτούνε οι δικοί της και να μη πικραθεί η οικογένειά της.

Τελικά η χαρά, οι χοροί, τα τραγούδια του πανηγυριού του γάμου, οι γεύσεις των φαγητών και των γλυκών, κέρδισαν ως και τους αμερικανούς γονείς του νέου γαμπρού, που είχανε όπως λέει ο πατέρας της Τούλας, τη ψυχή τους σαν παξιμάδι.

Η γιορτή γίνεται –που αλλού;– στο ξενοδοχείο «Αφροδίτη». Το ζευγάρι των παιδιών παντρεύτηκε αλά ελληνικά. Διάλεξε όμως το δρόμο που ήθελε. Τα παιδιά μπορούν να φερθούν με στοργή και κατανόηση σαν να ήτανε οι γονείς παιδιά τους.

Το έργο τελειώνει έξι χρόνια μετά, στον κήπο του υπέροχου σπιτιού, που χάρισε ο Έλληνας πατέρας. «Ένα σπίτι» λέει εκπληκτος ο γαμπρός ανοίγοντας ένα φάκελο-δώρο μετά τη τελετή του γάμου. «Μας χαρίζει ένα σπίτι!». Αφώνοι οι Αμερικανοί γονείς του!

Οι δυό τους με το κοριτσάκι που αποχτήσανε ανάμεσά τους.

«Η κόρη μου», λέει η Τούλα, «θα παντρευτεί όποιον θέλει εκείνη».

Κι έζησαν αυτοί καλά, όπως στα παραμύθια, κι εμείς περάσαμε το ίδιο καλά μαζί τους. Νομίζω πως πρέπει να τους ευχαριστήσουμε γι’ αυτό.